

REMISSVAR

Datum 2025-11-04

Diarienummer SBF-2025-01058

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Delbetänkande av Miljötillståndsutredningen SOU 2025:88 - Tidigt besked om lämplig användning av mark och vatten (KN2025/01543)

Sammanfattning

Göteborgs stad, genom sin stadsbyggnadsnämnd, (staden) ställer sig generellt positiv till en översyn av bestämmelser om hushållning i 3 och 4 kap. miljöbalken. Staden ser fördelar med att ett tidigt besked kan avgöra vissa statliga målkonflikter och visa vilket av de aktuella allmänna intressena som i det aktuella ärendet har företräde framför ett annat intresse.

Staden är dock negativ till förslagen i dess nuvarande utformning och anser att förslagen innehåller oklarheter som behöver utredas vidare, bland annat vad gäller den faktiska verkan ett områdesanvändningsbesked får för efterföljande processer och prövningar enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Staden anser att det är svårt att se hur en ny lag med hushållningsbestämmelserna kommer att lösa de utmaningar som utredningen lyfter. Staden ifrågasätter därför nyttan med att flytta bestämmelserna till en ny lag och inrätta en ordning med områdesanvändningsbesked utan att också klarlägga hur hushållningsbestämmelserna bör tillämpas och att systemet med de nationella anspråken som sådant ses över.

7.2 Införande av en ny lag om hushållning med mark- och vattenområden

Staden ställer sig generellt positiv till en översyn av bestämmelser om hushållning i 3 och 4 kap. miljöbalken. Staden anser dock att det är svårt att se hur en ny lag med hushållningsbestämmelserna kommer att lösa de utmaningar som utredningen lyfter. Utmaningarna verkar i stället vara kopplade till riksintressesystemet som sådant och de andra allmänna intressena som finns reglerade i hushållningsbestämmelserna samt den

svårighet som finns vad gäller att tillämpa reglerna om hushållning med mark- och vattenområden. Staden ifrågasätter därför nyttan med att flytta bestämmelserna till en ny lag utan att också klarlägga hur hushållningsbestämmelserna bör tillämpas och att systemet som sådant ses över.

Staden ser fördelar med att tydliggöra skillnaden mellan miljöprovning enligt miljöbalken och tillämpningen av hushållningsbestämmelserna. Däremot ifrågasätter staden om det kan göras en sådan tydlig skillnad mellan avvägningar som görs i samband med frågor om lämplig användning av mark- och vattenområden och de avvägningar som uppkommer i samband med miljöprovningar gällande miljöpåverkan. Oavsett om 1 kap. 1 § miljöbalken blir tillämplig eller inte i den enskilda provningen anser staden att en hållbar utveckling måste anses vara ett generellt syfte när lämplig användning av mark- och vattenområden provas, vilket även inbegriper naturens skyddsvärde och människans ansvar för långsiktig förvaltning av resurser. Att hushållningsbestämmelserna i huvudsak inte rör miljöfrågor som har sin utgångspunkt i unionsrättsliga direktiv utan i första hand handlar om nationella anspråk anser staden inte motivera en flytt av bestämmelserna till en egen lag. I stället riskerar en flytt av hushållningsbestämmelserna till en ny lag konsekvenser för miljöbalkens systematik och funktion samt konsekvenser gällande effekter på miljö och klimat som inte utretts i tillräcklig grad. Staden saknar också en utförligare beskrivning av de konsekvenser en flytt av hushållningsbestämmelserna kan få för hela den nationella fysiska planeringen.

7.3 Behov av tidigt besked om områdesanvändning från det allmänna

Staden ser fördelar med att ett tidigt besked kan avgöra vissa statliga målkonflikter och visa vilket av de aktuella allmänna intressena som i det aktuella ärendet har företräde framför ett annat intresse. Staden ifrågasätter emellertid den effektivitetsvinst som en sådan ordning medför om man inte samtidigt utreder hushållningsbestämmelsernas tillämpning, riksintressesystemet som sådant och de andra allmänna intressena som finns reglerade i hushållningsbestämmelserna. Ett tidigt besked från det allmänna finns redan i själva utpekandet och förvaltningen av riksintressena och andra nationella anspråk. Staden anser att det finns större vinster vad gäller bland annat förutsägbarhet och effektivitet med exempelvis en tydligare samordning och vägledning från staten.

7.5 Tidigt besked om områdesanvändning i särskilt beslut kopplat till en verksamhet

Staden anser att frågan gällande den faktiska verkan ett områdesanvändningsbesked får för efterföljande processer och prövningar enligt plan- och bygglagen inte har utretts i tillräcklig grad. Att områdesanvändningsbesked inte bör vara bindande för efterföljande planläggning, enligt exempelvis plan- och bygglagen, och inte heller bör vara bindande för efterföljande prövning i förhandsbesked eller lov enligt plan- och bygglagen besvarar inte frågan om den effekt ett områdesanvändningsbesked får för dessa processer och prövningar. Enligt stadens mening kommer regeringens ställningstaganden som görs inom ramen för områdesanvändningsbeskeden få handlingsdirigerande verkan även inom dessa områden. Staden menar att ytterligare konsekvensutredning krävs. Staden anser också att det saknas en beskrivning vad gäller områdesanvändningsbeskeds förhållande till och påverkan på kommunens översiktsplan.

Staden är positiva till att kommunfullmäktiges tillstyrkande ska krävas innan ett positivt områdesanvändningsbesked ska kunna lämnas. Staden saknar dock en utförligare beskrivning gällande hur andra kommuner, som i hög grad eller högre grad än den kommun inom vars område verksamheten ska lokaliseras, påverkas av verksamhetens lokalisering och hur dessa kommuners inställning ska beaktas i samband med områdesanvändningsbesked.

För Göteborgs kommun